

«Бекітемін»  
«Астана-Теплотранзит» АҚ  
басқарма төрағасы  
Б.О. Азбаев

2022 жылғы « 10 » 08

**«АСТАНА-ТЕПЛОТРАНЗИТ» АҚ-та  
СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ЖӨНІНДЕГІ  
НҰСҚАУЛЫҚ**

**Нұр-Сұлтан қаласы, 2022 жыл**

## **1. Жалпы ережелер**

1.1. Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқаулық сыбайлас жемқорлық сипатындағы жасалуы мүмкін іс-қимылдардың алдын алуға, сыбайлас жемқорлықты қабылдамау ортасын қалыптастыруға бағытталған.

1.2. Осы Нұсқаулықтың негізгі мақсаты Қоғам жұмыскерлерінің өз міндеттерін орындаған кезде сыбайлас жемқорлықты болдырмайтын және адалдық пен сатылмайтындық қағидаттарын қамтамасыз ететін құқықтық мәдениетін қалыптастыру болып табылады.

## **2. Терминдер мен анықтамалар**

Қоғамның жұмыскерлері – Қоғамның әкімшілік-басқару персоналы мен инженерлік-техникалық персоналы ішінен Қоғаммен еңбек қатынасындағы кез келген жеке тұлға.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл – Қоғамның лауазымды тұлғаларының:

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою (сыбайлас жемқорлық профилактикасы) жөніндегі,

- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарларын жою (сыбайлас жемқорлықпен күресу) жөніндегі өз өкілеттіктері шегіндегі қызметі;

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың тиімді жүйесін жасауға, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтуға бағытталған қызмет;

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар – сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған Қоғам қызметіне белгіленген ұсынымдардың жүйесі;

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау – Қоғамның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептерді анықтау және зерделеу бойынша қызметі;

Мүдделер қақтығысы – лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, мұндай жағдайда аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамауына алып келуі мүмкін;

Сыбайлас жемқорлық тәуекелі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу – алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу арқылы Қоғамның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі.

## **3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы міндеттер**

3.1. Нұсқаулықта келесі міндеттерді шешу қарастырылады:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында бірыңғай саясат жүргізу;

- Қоғамның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлерінде кез келген сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділік түсінігін қалыптастыру;
- Қоғамның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлерін, сондай-ақ үшінші тұлғаларды сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін барынша азайту;
- осы Нұсқаулыққа 1-қосымшаға сәйкес сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимылға, сыбайлас жемқорлық әрекеттерінің салдарын бойынша барынша азайтуға және жоюға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу және енгізу;
- Қоғам жұмыскерлерін сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы, сондай-ақ Қоғамның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қызметін регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттарды қатаң сақтауға тәрбиелеу;
- Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарында сыбайлас жемқорлық факторларының болуына жол бермеу;
- жұмыстарды орындау және қызметтер көрсету кезінде ашықтықты, адал бәсекелестікті және объективтілікті қамтамасыз ету.

3.2. Атқаратын лауазымына, атқаратын функцияларына және олардың жұмыс мерзіміне қарамастан, Нұсқаулықта Қоғамның әкімшілік-басқарушылық персоналы мен инженерлік-техникалық персоналының құрамындағы жұмыскерлеріне қолданылатын жалпыға міндетті нормалар мен қағидаларды қамтылған.

#### **4. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар**

Сыбайлас жемқорлық тәуекелінің туындауы мүмкін Қоғам қызметінің бағыттары.

- 1) сыйлықтар және өкілдік шығыстар;
- 2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерінде үшінші тұлғаларды тарту;
- 3) жауапты мемлекеттік лауазымға ие тұлғаларға, мемлекеттік функцияларды жүзеге асыруға уәкілетті тұлғаларға, сондай-ақ оларға теңестірілген тұлғаларға төлемдер;
- 4) демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету;
- 5) мәміле жасасу, Қоғам қызметі шегінде тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді мемлекеттік сатып алуды өткізу;
- 6) персоналды басқару;
- 7) ішкі құжаттардың қаржылық және заңды сараптамасы.

##### **4.1. Сыйлықтар және өкілдік шығыстар.**

4.1.1. Қоғам іскерлік сыйлықтарды өзара алмастыруды және өкілдік шығыстарды жүзеге асыруды, оның ішінде бизнес және жалпыға ортақ іскерлік тәжірибе жүргізудің қажетті бөлігі ретінде іскерлік қонақжайлылықты қолдайды. Қоғам іскерлік сыйлықтар мен іскерлік қонақжайлылық шығыстарына қатысты адалдық пен айқындылықты көтермелейді.

4.1.2. Қоғам жұмыскерлеріне осындай іс-әрекеттер/сыйлықтар:

- Қоғам қызметін сақтауға, кеңейтуге немесе оңтайландыруға әсер ететін шешімдерді қабылдауға немесе осы іс-әрекетсіз қолайлы салдардың болуы екіталай қандай да бір артықшылықтар немесе пайда алуға іріктеп әсер етудің тікелей немесе жанама мақсаты болған;

- Қоғам атынан емес, жұмыскер атынан ұсынылған;

- сыйлықтар немесе өкілдік шығыстар немесе қонақжайлылық туралы ақпарат жарияланған жағдайда Қоғам және оның жұмыскерлері үшін атақ-беделге немесе өзге де қауіп тудырған;

- қолма-қол және қолма-қолсыз ақшалай қаражат, бағалы қағаздар, асыл металдар болған немесе ақшалай қаражаттың басқа түрі немесе эквиваленті және/немесе байлық заты болған;

- зат, құны және нақты бір жағдай тұрғысынан ақылға қонымды түрде негізделген болмаған жағдайда кез келген сыйлықтар/ іскерлік қонақжайлылық белгілері/ өкілдік шығыстар ұсынуға, уәде етуге, сыйлауға, әкелуге, талап етуге, сұрауға, қабылдауға тыйым салынады.

4.1.3. Қоғам жүзеге асыратын сатып алудың кез келген әлеуетті қатысушысынан сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілерін қабылдауға тыйым салынады. Іскерлік сыйлықтың немесе іс-шараның осы Саясат талаптарына сәйкестігі күмән тудырған кезде, Қоғамның лауазымды тұлғасы немесе жұмыскері тікелей басшыдан немесе Қоғамның қауіпсіздік бөлімшесінің басшысынан кеңес алуы керек.

#### **4.2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелеріне үшінші тұлғаларды тарту**

4.2.1. Қоғам Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы Нұсқаулықтың принциптері мен талаптарын бұзатын немесе Қоғам үшін іскерлік беделін жоғалту қаупін тудыратын серіктестермен бірлескен кәсіпорындарға қатысудан және үшінші тұлғаларды тартудан қалыс қалады.

4.2.2. Үшінші тұлғалармен іскерлік ынтымақтастықты бастау немесе жалғастыру немесе бірлескен жобаларға қатысу туралы шешім қабылдау алдында үшінші тұлғаларды тартуға бастамашылдық жасаған Қоғамның тиісті құрылымдық бөлімшесі мыналар бойынша келесі шараларды қабылдауы тиіс:

- Қоғам қызметінің бағытын реттейтін ішкі нормативтік құжаттарда белгіленген рәсімдерді қатаң сақтау бойынша;

- келесі рәсімдерді жүргізе отырып, сыбайлас жемқорлықтың көріністері туралы бірлескен жобалар бойынша жалпыға қолжетімді ақпарат жинау бойынша:

а) меншікті сыбайлас жемқорлық саясаты және рәсімдерінің болуы туралы мәліметтерді алу, серіктестің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы өзара ынтымақтасатықты жүзеге асыруға дайындығы;

б) іскерлік беделді және мүдделер қақтығысының болмауын тексеру;

в) жалған кәсіпкерлік, сенімділік, салық және өзге берешектің болуы

4.2.3. Қоғам бірлескен жобалар бойынша үшінші тұлғалар немесе серіктестер тарапынан сыбайлас жемқорлық белгілерін анықтаған жағдайда олармен жасалған мәмілелерді бұзуға құқылы.

4.2.4. Бірлескен жобалар бойынша үшінші тұлғалар мен серіктестерді осы Нұсқаулықтың принциптері мен талаптары туралы хабардар етеді.

4.2.5. Қоғам бірлескен жобалар бойынша үшінші тұлғалар мен серіктестердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен рәсімдерді, сондай-ақ мінез-құлық стандарттарын қабылдауын қолдайды.

**4.3. Жауапты мемлекеттік лауазымға ие тұлғаларға, мелекеттік функцияларды жүзеге асыруға уәкілетті тұлғаларға, сондай-ақ оларға теңестірілген тұлғаларға төлемдер**

4.3.1. Қоғам өз бетінше және өзінің жұмыскерлері мен лауазымды тұлғалары арқылы Қоғам үшін коммерциялық артықшылық алу мақсатында жауапты мемлекеттік лауазымға ие тұлғалар, мелекеттік функцияларды жүзеге асыруға уәкілетті тұлғалар, сондай-ақ оларға теңестірілген тұлғалар, оның ішінде олардың жақын туыстары үшін кез келген шығыстарды, оның ішінде көлік, тұру, тамақтану, ойын-сауық, PR науқаны және т.б. шығыстарын төлеуді немесе Қоғам есебінен өзге де пайда алуды жүзеге асырмайды.

4.3.2. Қоғам жұмыскерлері мен лауазымды тұлғаларына мемлекеттік қызметшілермен өзара ынтымақтасу кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес өз бетінше жауапкершілік артылады.

**4.4. Демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету.**

4.4.1. Қоғам мемлекет өкілдерінің, ұйымдардың немесе өзге тұлғалардың оның қызметін сақтауға, кеңейтуге немесе оңтайландыруға әсер ететін шешім қабылдауына әсер етудің тікелей немесе жанама мақсатында немесе егер осындай көмек осындай әсер ету талпынысы ретінде қабылдануы мүмкін болса, қайырымдылық, демеушілік және қаржылық көмек көрсетпейді.

Қоғамның қайырымдылық және демеушілік көмек көрсету шығыстары туралы ақпарат айқын болуы тиіс.

4.4.2. Қоғам лауазымды тұлғалардың және жұмыскерлердің өз атынан қайырымдылық және/немесе демеушілік көмек көрсетуіне тыйым салмайды.

**4.5. Мәміле жасасу, Қоғам қызметі шегінде тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді мемлекеттік сатып алуды өткізу.**

4.5.1. Тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді мемлекеттік сатып алуды жоспарлау және өткізу кезінде Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасы ғана басшылыққа алынады.

4.5.2. Сатып алуға жұмсалатын ақшалай қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсау, әлеуетті өнім берушілерге мемлекеттік сатып алу туралы Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, сатып алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін бірдей мүмкіндік беру, сатып алу үдерісінің ашықтығы және айқындылығын қамтамасыз ету, сыбайлас жемқорлық белгілеріне қол бермеу, атқарушылық құжаттар бойынша орындалмаған міндеттемелері бар және Бороткерлердің бірыңғай тізіліміне енгізілген өнім берушілер және (немесе) ол жұмысқа тартқан қосалқы мердігерлер (қосалқы орындаушылар) ретінде қатысуға жол бермеу.

**4.6. Персоналды басқару**

4.6.1. Қоғам кадрлық шешімдерді қабылдау кезінде объективтілік пен адалдық принциптерін қолдайды. Жұмыскерлерін жұмысқа қабылдау, бағалау,

қозғалысы және жұмыстан босатылуы кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері мақсатында Қоғам:

- персоналды іріктеу және жалдаудың айқын рәсімдерін және лауазымға қойылатын тиісті талаптарды әзірлейді және белгіленген тәртіпте бекітеді; - жұмысқа орналасуға кандидаттарды еңбек қатынастарының басталуы немесе жалғасуы туралы шешім қабылдау алдында сенімділігі мен мүдделер қақтығысының болмауына тексереді; - өз қызметінің негізгі көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктерінің нәтижелігінен персоналға қызметіне баға береді және сыйақы төлейді; - жұмыскердің іскерлік дағдылары мен біліктілігін негізге ала отырып, жоғары тұрған лауазымға жылжыту туралы шешім қабылдайды;

- Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша жұмыскермен еңбек қатынасын бұзу рәсімдерін жүзеге асырады.

#### **4.7. Ішкі құжаттардың қаржылық және заңды сараптамасы.**

4.7.1. Қоғамның ішкі құжаттарында, оның ішінде бекітуге шығарылатын ішкі нормативтік құжаттар жобаларында сыбайлас жемқорлық (сыбайлас жемқорлық факторлары) пайда болуы үшін себептер мен шарттардың туындауына негіз болатын ережелердің болуына оларға қаржылық және заңды сараптама жүргізу және оларды жоюға бағытталған ұсынымдарды өңдеу.

### **5. Мүдделер қақтығысының алдын алу және реттеу тәртібі**

5.1. Қоғамның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлері:

- мүдделер қақтығысымен және оларды реттеумен байланысты тәуекелдердің іске асуын болдырмау бойынша шара қабылдауға;

- өзінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде Қоғам мүдделерін басшылыққа алуға және өзінің жеке мүдделері Қоғам мүдделеріне сәйкес келмейтін жағдайлар мен жағдаяттардан аулақ болуға міндетті. Мүдделер қақтығысы (немесе оның пайда болу мүмкіндіктері) туындаған жағдайда осы ақпаратты тікелей басшының немесе Қоғамның жоғары тұрған басшылығының назарына жеткізуге міндетті.

5.2. Мүдделер қақтығысының алдын алу немесе реттеу мүдделер қақтығысының тарапы болып табылатын Қоғам жұмыскерінің лауазымдық немесе қызмет бабын өзгерту, тіпті оны белгіленген тәртіппен қызметтік міндеттерді орындаудан шеттету және (немесе) оның мүдделер қақтығысының туындауына себеп болған пайдадан бас тартуы болуы мүмкін.

### **6. Сыбайлас жемқорлық сипатындағы іс-қимыл жасау туралы хабарлама**

6.1. Егер Қоғамда лауазымды тұлға немесе жұмыскер жасалатын сыбайлас жемқорлық іс-қимылы орын алғаны туралы қандай да бір айғақ болса, өзінің тікелей басшысына немесе жоғары тұрған басшыға тез арада хабарлау керек.

6.2. Қоғам жұмыскерлері басқа жұмыскердің, сондай-ақ үшінші тұлғаның сыбайлас жемқорлық іс-қимылын жасауға бейімділік фактілері туындаған жағдайда және /немесе жұмыскердің сыбайлас жемқорлық іс-қимылын жасауға бейімділігіне қатысты белгілі фактілер немесе күмәндар туралы ақпаратқа ие болса, тікелей басшысына немесе жоғары тұрған басшыға тез арада хабарлауы керек.

## **7. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қызметтік тергеп-тексеру**

7.1. Қоғамдағы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы барлық хабарламалар бойынша тексеріс немесе Қоғамның тиісті құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен қызметтік тергеп-тексеру жүргізіледі.

7.2. Егер қызметтік тергеп-тексеру нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық фактісі анықталса, тергеп-тексерудің аяқталуы сыбайлас жемқорлықтың кез келген көрінісінде нөлдік төзімділік принципін негізге ала отырып, тіпті еңбек қатынастарын бұзуға және материалдарды тиісті уәкілетті мемлекеттік органдарға беруге дейін түзетуші шаралар қабылдау болып саналады.

## **8. Жауапкершілік**

8.1. Қоғамның жұмыскерлері осы Нұсқаулықтың талаптарын мүлтіксіз орындауға жауапты.

8.2. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзышылық жасағаны үшін тиісті жауапкершілік шаралары қолданылған Қоғамның лауазымды тұлғалары және жұмыскерлері Қоғамға материалдық залалдың орнын толтырудан босатылмайды, басқаша Қазақстан Республикасы сотының заңды күшіне енген шешімі бойынша.

8.3. Нұсқаулықтың талаптарының бұзылуы Қоғам жұмыскерінің мәртебесімен үйлеспейтін іс-қимыл ретінде қарастырылуы және тәртіптік жаза қолдануға негіз болуы мүмкін.

8.4. Нұсқаулық талаптарының бұзылуы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын бұзғаны үшін көзделген жауапкершілік шараларын қолдануға алып келуі мүмкін.

## **9. Қорытынды ережелер**

9.1. Осы Нұсқаулықтың қолданысқа енгізілу мерзімі Қоғамның басшысы бекіткен күні болып саналады.

9.2. Қазақстан Республикасының заңнамасына, сондай-ақ Қоғамның ІНҚ өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда осы Нұсқаулық өзгертілуге жатады. Осы ережеге өзгерістер мен толықтыруларды Қоғам басшысы бекітеді. Осы Нұсқаулыққа барлық өзгерістер мен толықтыруларды Қоғамның Басқарма төрағасы бекітеді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқалық  
№ 1 қосымша

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұскалықпен  
таныстыру парағы  
«Ұйым атауы»

[illegible]